

Öncü ÇOCUK

NİSAN-MAYIS-HAZİRAN 2022

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ

NİSAN-MAYIS-HAZİRAN 2022 / Sayı: 102

Yayın Türü: Yerel - Süreli

Sahibi

Türk Standardları Enstitüsü Adına
Mahmut Sami Şahin

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Habibe Ajderoğlu

Yayın Yönetmeni

Fatih Aydınalp

Editör

Duygu Külah

Grafik Tasarım

Mustafa Nazif Duran

Telefon : 0505 282 6999

e-posta : mustafa_nazif@yahoo.com

Kapak

Zeynep Karabacak

Yayın Yönetim Yeri

Türk Standardları Enstitüsü

Kurumsal İletişim ve Pazarlama Müdürlüğü

Necatibey Caddesi No: 112 - Bakanlıklar / Ankara

Telefon : 0312 416 62 46

e-posta : duygu@tse.org.tr

Abonelik

Telefon : 0312 416 67 47

e-posta : adagli@tse.org.tr

Yayına Hazırlayan

Küçük Ev Yayınları

e-posta : info@kucukevyayin.com

Basım Yeri

Sistem Ofset Basım Yayın San. ve Tic. Ltd. Şti.

Strazburg Caddesi No: 31/17 Sıhhiye - Ankara

Tel: 0312 231 32 57

www.sistemofset.com.tr

Bu derginin hazırlanmasında katkılarını esirgemeyen
Çocuk Edebiyatçıları Birliği'ne teşekkür ederiz.

Editörden	3
Bir Yazar Bir Kitap: "Mehtap Temiz: Vapurda Kim Var? / Ayşegül Sözen Dağ	4
Şiir / Babamın Elleri / Hasan Demir	5
Çocuklarla Röportaj / 23 Nisan Üzerine Ezgi Gündüz	6
Fethin Ardındaki Sır / M. Kasım Ak	7
Değerlerimiz / Öncü Hayvan Dostu Üzeyir Gündüz	8
23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı	
Sibel Unur Özdemir	9
Baharda Çiçek Açar, 23 Nisan'da Çocuk Mehtap Temiz	10
Bilimin Dedikleri: Göktaşı Nedir; Neden Tehlikelidir? / Bera Yüksel	11
Eğitimcinin Penceresi Öfkemizi Nasıl Yeneriz? / Nesrin Özarslan	12
Şiir / Ben Engelli Değilim Anne	
Ülkü Duysak	13
Bir Çevre Masalı / Ada ile Şanslı Esin Ersin	14
Uzak Coğrafyalardan / Emin Barış Kandemir	15
Sağlıklı Beslenme / Zehir mi, Gıda mı? Dr. Baha Kandemir	16
Ağzımızın Tadı: Çocukların En Şifalı Gıdası: Aşure Tatlısı / Ayşegül Sözen Dağ	18
TRT Uluslararası Çocuk Şenliği Fatma Yangın Ekşioglu	19
Hıdırellez Bayramı / Gülşen Ünüvar	20
Metaverse (Sanal Evren) Ali Osman Mola	22
Şiir / Anneme Uçabilsem	
Bestami Yazgan	23
Bir Şehir Bir Efsane / Yozgat M. Kasım Ak	24
Binicilik	26
Şiir / Mustafa Kemal Vardı Necati Öngay	27
Öncü'yle Geziyorum / Kültür ve Sanat Kenti Prag	28
Tombili'nin Maceraları / Tombili'nin Balinası Şeyma Gündüzalp	29
Hayvanlar Dünyası - Tembel Hayvan	
Emin Barış Kandemir	30
Meslekler / Hallaçlık	32
Doya Doya Boya / Ahmet Yozgat	33
Bilmece- Bulmaca / Hakkı Uslu	34

Sevgili çocuklar,

TSE, ÖNCÜ ÇOCUK, dergimizin Nisan-Mayıs-Haziran /2022 sayısı ile yeniden karşınızdayız.

Bu sayımızda, bütün çocukların sevgilisi, kapak konumuzun yıldızı 23 Nisan'la merhaba demek istiyoruz sizlere...

23 Nisan, milletimizin var oluş kavgası içinde önemli yer tutan kilometre taşlarından biridir. Bu, sadece Büyük Millet Meclisi'nin açılış tarihi değil; aynı zamanda ulusumuzun bir tek iradenin buyruğu altından çıkıp kendi kararını kendisinin vereceği önemli bir tarihinin başlangıcıdır.

Bu tarih, "**fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür**" nesillerin yetişeceği, aydınlık şafakların müjdecisi bir gün olduğu için, Atatürk 23 Nisan'ı çocuklar için bayram ilan etti. Dolayısıyla, biz de yeni sayımızda bu konuyu işledik. Çocuk Edebiyatçıları Birliği'nin değerli üyeleri, Fatma Yangın Ekşioğlu, Sibel Unur Özdemir, Mehtap Temiz, değişik yazı türleriyle 23 Nisan'ı farklı bakış açılarıyla ele aldılar.

Ayşegül Sözen Dağ, Mehtap Temiz'in çocuklar için kaleme alınmış "**Vapurda Kim Var?**" adlı kitabını tanıtırken, mayıs ayının yıldızı olan 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı'na dikkat çekti. Geçen sayımızda "**Eğitimcinin Penceresi**"

köşemizde çocuklarda **özgüven** konusunu işleyen, MEB şube müdürlerimizden, değerli eğitimci Nesrin Özarıslan, bu kez **öfke kontrolünü** ele alıyor.

Bu sayıda ayrıca, Çocuk kitapları yazarı Gülşen Ünüvar'ın "**Hidirellez Bayramı**"nı anlatan son derece naif ve şirin bir yazısına da yer verdik.

Yine dergimizin daimî yazarlarından Ali Osman Mola Bey, günümüz teknolojinin ilgi çeken bir konusunu, "**Metaverse**"i siz çocukların düzeyine indirgeyerek anlattı.

Çocuk kitapları çizeri Esin Ersin de kendisinin yazıp resimlediği "**Ada ile Şanslı**" adlı güzel bir **çevre** masalıyla katılıyor kervana.

Tabii Öncü'süz de olmazdı. Öncü Çocuk da size hayvan sevgisi ile ilgili bir öyküsünü anlatıyor.

Geçen sayıda olduğu gibi , bu sayımıza da **oyun- eğlence** sayfalarıyla renk katan Ahmet Yozgat ve Hakkı Uslu gibi iki ustanın çizgileriyle de keyifleneceksiniz. Burada adlarını anamadığımız, ama yazıp çizdikleriyle sizlerin ruh dünyasına ışık tutacak birçok **genç yazar** arkadaşımızın paylaşımları da bu sayıda sizleri bekliyor olacak.

Yaz sayımızda buluşmak üzere hoşça kalın!...

Bugüne kadar Atatürk'ü anlatan birçok kitap okumuşsunuzdur. Ama Atatürk'ü Kurtuluş Savaşı'yla iç içe, harmanlayarak naif, sembolik bir anlatım içinde anlatan çok az kitap vardır. Çocuk Edebiyatı yazarı Mehtap Temiz'in, "Vapurda Kim Var?" adlı kitabı da işte onlardan biri.

Yazarımızın, kitapta yer alan, "O gün gökyüzündeki tüm kuşlar, yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunu sezmiş."

"Ülkede yaşayan herkes kaybettiklerini bir bir aramaya başlamış. Çocuklar oyunlarını kuşlar özgürlüklerini..." cümleleri, yer yer düşman işgaline uğrayan Anadolu'yu, kırıp dökmeden, top tüfek gürültüsüne boğmadan; çocuk duygularını kanlı şiddet sahnelerden uzak tutarak; kuşları, çocuklara ve Anadolu insanına sırdaş kılarak, ustaca ve incelikli bir dille anlatması, okurlarına keyifli bir metnin hazzını da tattırıyor.

Mehtap Temiz: Vapurda Kim Var?

Ayşegül Sözen Dağ

Metne yoldaşlık eden kuşların, martıların, denizde esen rüzgârın çıkarttığı;

"Gvak gvak gvak... guuğk!.."

"Pırrrr!..Cik cik..Guk guuğk!.."

"Vuuuuu...Vuuuu!.." sesleri ile, umut yolculuğuna çıkan eski Bandırma vapurundan yükselen;

"Vut vut

vuuuuuuuuut!.." seslerinin, ritmik tınılara doğuştan âşina olan çocuk kulağına ayrı bir heyecan yüklediğini görebiliyoruz.

Kitabın anlatım dili kadar, Hale Gökalpsezer'in görselleri de önemli bir işlev üstlenmiş hikayenin akışı boyunca. Eserin sonuna kadar gizemini sürdürmeyi başaran öykü, daha sonra, Atatürk'ün önce bir gölge, bir silüet, daha sonra gerçek resmi ile düğümün çözülmesini sağlamış.

Çocuk ruhunun vazgeçilmezi olan Merak duygusunu öykünün sonuna kadar sürdürmesi de yazarımızın bu konuda ne kadar başarılı olduğunu gösteriyor.

23 Nisan'ı çocuklarımıza bayram olarak armağan eden büyük kahraman Mustafa Kemal Atatürk'ü, ona yakışır güzel cümlelerle anlatan bu şirin kitapçığı çocuklarımıza okumak/ okutmak da bizlerin görevi olmalı. Yazarımıza teşekkür ediyoruz.

Mehtap Temiz

İlk, orta ve lise eğitimini Ankara'da tamamladı. Farklı lisans programlarından mezun oldu. 2005 yılında başladığı Çağdaş Drama Derneği'nde MEB onaylı Yaratıcı Drama Liderliği ve Eğitimci eğitimi "Değerli Değerlerim" projesiyle bitirdi. Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Yüksek Lisans Programı kapsamında Çocuk Edebiyatı ve Okuma Kültürüne yönelik lisansüstü derslerini başarıyla tamamladı. 2016-2017 yılında hükümlü çocuklarla yaptığı çalışmada "Kırılan Nokta" adlı tiyatro oyunuyla Sanat Kurumu tarafından "Övgüye Değer Özel" ödülü aldı. 2018 yılında "Dışı Küçük İçi Büyük" adlı ilk çocuk kitabı yayımlandı. 2019-2020 17. Tudem Edebiyat Ödülleri Resimli Kitap Yarışması'nda "Düş Kurdu" adlı öyküsü ile birincilik ödülü aldı. Anadolu Üniversitesi'nde başladığı Felsefe bölümünü okuma yolculuğu, 2021 yılı itibarıyla Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans programındaki eğitimle devam etmektedir. Öte yandan 2022 yılında Boğaziçi Üniversitesi Çocuklarla Felsefe Eğitimci Eğitimi Uzmanlık Programı'nı başarıyla tamamladı. Yayımlanmış farklı çocuk kitapları bulunmaktadır. Tiyatro oyunları ve köşe yazıları kaleme aldı. Halen çocuk, edebiyat, felsefe ve yaratıcı drama alanlarında çalışmalarını sürdürmektedir.

Babamın Elleri

Hasan Demir

Babamın elleri var,
Ev yapar oturmamız için.
Babamın elleri var,
Bizi doyurmak için.
Babamın elleri var
Çiçek çiçek.
Babamın elleri var,
Her gün öpülecek.
Babamın elleri var,
Buğday ve su.
Babamın elleri var,
Gurur duyuyorum doğrusu.

ÇOCUKLARLA RÖPORTAJ

23 Nisan Üzerine

Ezgi Gündüz

EZGİ: Merhaba küçük bey. Seninle küçük bir söyleşi yapmak istiyorum, bana kısaca kendini tanıtır mısın.

ANDAÇ: Adım Andaç. On bir yaşımdayım, dördüncü sınıfa gidiyorum.

EZGİ: Demek dördüncü sınıftasın. Bak işte buna sevindim. Eminim, keyifli bir sohbet olacak.

ANDAÇ: Ne soracağınıza bağlı. Zor şeyler sormayın ama.(Gülüyor).

EZGİ: Yok Andaç, zor şeyler sorar mıyım hiç?. Sorularımı sohbet havasında, içinden geldiği gibi cevaplayabilirsin. Zaten söyleyeceğimiz konu çocukların çok hoşuna gidecek bir konu. Bir bayramla ilgili. Nisan ayında olduğumuza göre ne olabilir?

ANDAÇ: Dur tahmin edeyim; 23 Nisan değil mi?

EZGİ: Maşallah. Cin gibisin Andaç, leb demeden leblebiyi anladın. Peki, söyle bakalım 23 Nisan'da ne olmuş?

ANDAÇ: O kadarını biliyorum. Büyük Millet Meclisi açılmış.

EZGİ: Ankara'da yaşadığına göre, Büyük Millet Meclisi'ni görmüşsündür?

ANDAÇ: Yenisini görmedim. Ama ilk meclis binasını gördüm. Üçüncü sınıfta iken öğretmenimiz götürmüştü. Özel bir otobüsle gitmiştik.

EZGİ: Peki, o binaya girdiğinde neler hissettin?

ANDAÇ: Çok heyecanlandım. Hatta aklımda kalan bir şey var: Arkadaşlarımızdan biri, oradaki eski sıraları göstererek; "Bizim okuldaki sıralara benziyor" demiş, öğretmenimiz de ; "Evet öyle, ama bu eski sıralarda ülkemizin kaderini değiştiren değerli insanlar oturdu. Bakın, şu kürsüde M.Kemal Paşa konuşma yaptı." demişti.

Öğretmenimiz böyle söyleyince, o anda, başında kalpağıyla kürsüde konuşan Atatürk'ü hayal ettim ve daha heyecanlandım.

EZGİ: Peki, kürsünün arkasındaki duvardaki yazıyı da gördün mü?

ANDAÇ: Evet, eski harflerle yazılmıştı, ama öğretmenimiz, "Bakın burada 'Hakimiyet Milletindir' yazıyor" diye açıkladı.

EZGİ: İşte ben de bunu soracaktım Andaç... Günümüzde "Egemenlik, Kayıtsız Şartsız Ulu-sundur." diye ifade ettiğimiz bu sözün anlamını biliyor musun?

ANDAÇ: Bildiğim kadarıyla; milletin işleriyle ilgili kararları sadece millet kendisi verir. Doğru mu?

EZGİ: Aferin sana Andaç...Sen bu işi biliyorsun. Peki, milletin hepsi meclise gelemediğine göre bu iş nasıl olacak ?

ANDAÇ: Milletin seçtiği temsilcileri var.

EZGİ: Kim onlar?

ANDAÇ: Milletvekilleri.

EZGİ: Aferin sana, beni şaşırtıyorsun Andaç...Peki sana bir soru daha: Atatürk 23 Nisan Bayramı'nı niçin çocuklara armağan etmiş olabilir?

ANDAÇ: Bu önemli günü onlar da hatırlasın, unutmasınlar diye olabilir mi?

EZGİ: Bir aferin daha. Ama şunu da unutmalısın, Atatürk çocukları çok seviyordu. Onlara ülkenin geleceği olarak bakıyordu. Ülkemizin onlar aracılığıyla kalkınacağını biliyordu. Onların yüzü hep gülsün istiyordu.

ANDAÇ: O bakımdan da 23 Nisan'ı çocuklara armağan etti öyle mi?

EZGİ: Elbette. Nitekim 23 Nisan'larla büyüyen nesil, yani büyüklerimiz, günün birinde bu güzel günü bütün dünya çocuklarıyla paylaşmaya karar verdiler. Sence neden Andaç?

ANDAÇ: Çünkü dünya çocuklarının dost olmasını; kavgasız bir dünya kurmalarını istedikleri için. Çünkü dostlukların bulunduğu yerde kavgalar, savaşlar olmaz, bütün insanlık huzur içinde yaşar.

EZGİ: Bravo Andaç!.. Ne güzel özetledin. Seninle keyifli bir söyleşi yapacağımı tahmin etmiştim. Sağ ol, var ol!.. Çok teşekkür ederim.

ANDAÇ: Ben teşekkür ederim.

Fethin Ardındaki Sır

M. Kasım Ak

Sevgili çocuklar,

Okul kitaplarında, İstanbul'un fethi bizlere Orta Çağı kapatan ve Yeni Çağ'ı açan bir tarih olarak anlatılır. Fatih Sultan Mehmet de çağ açıp çağ kapatan bir padişah olarak anılır. Acaba bu önemli olayda Fatih'in bilge kişiliği, bilim ve teknoloji donanımı, özel toplar döktürmesi, gemileri karadan yürüterek haliçe indirmesi gibi fizikî alt yapıya dayalı, askerî özelliklerin dışında başka etkenler var mıydı?

İsterseniz bu sorunun cevabını popüler tarih ustası, rahmetli Reşat Ekrem Koçu'nun aktardığı şu çarpıcı dipnotla verelim:

Anlatılır ki Fatih, fetih öncesinde tebdili kıyafet eyleyerek (kılık değiştirerek) halkın arasında dolaşmaya çıkar. Alışveriş yapmak bahanesiyle bir bakkal dükkanına girer. Bir kilo yağ, bir kilo piring alır.

"Bir kilo da şeker ver." deyince, dükkan sahibi;

"Kusura bakmayın beyim, onu da lütfen yan komşumdan alın. Çünkü onun bu gün hiç alış verşi yok, siftah yapmadı." der.

Fatih bu sözü duyduğuna o kadar çok sevindir ki;

"Benim böylesine tok gözlü, fırsatçılık yapmayan, namuslu vatandaşlarım varken İstanbul'u fethetmek çocuk oyuncağıdır." der kendi kendine.

İşte fethi gerçekleştiren fizikî koşulların ardındaki manevî sır budur çocuklar.

DEĞERLERİMİZ

Öncü Hayvan Dostu

Üzeyir Gündüz

Öncü hayvanları çok severdi. Bir gün okuldan dönerken, mahallenin yaramazlarını bir yavru kedinin kuyruğuna konserve kutusu bağlar-ken gördü. Onlara engel oldu ve uyardı:

"Sakın yapmayın; canlılara işkence yapılmaz. Birisi sizi canınızı acıtsa hoşunuza gider mi?" dedi.

Bunun üzerine çocuklar kediye bıraktılar. Öncü, onu kucağına alıp evlerine götürdü. Durumu annesine anlattı. Annesi, Öncü'nün bu davranışını çok beğendi. Birlikte, kediye ekmek ve süt verdiler. Küçük kedi, Öncü'ye teşekkür etmek için kuyruğunu ve kulaklarını onun bacaklarına sürdü.

Öncü, yavru kediye çok sevmiştii. Onu evde sürekli beslemesi için annesinden izin istedi. Annesi kabul etti. Ancak kediye bir veterinere götürmesi gerektiğini söyledi. "Kedinin bizimle kalabilmesi için sağlıklı olması gerekir." dedi.

Öncü, yavru kediye veterinere götürdü. Veteriner amca, kediye muayene etti. Hastalıklardan korunması için aşı yaptı.

"Artık sağlıklı bir kedin var Öncü. Onu dilediğin gibi besleyebilirsin. Hayvanları sevdiğin için seni kutlarım." dedi.

Öncü, bir başka sabah, dışarıdan gelen çocuk sesleriyle uyandı. Pencereye koştu. Bir de ne görsün? Minik bir güvercinin ayakları, elektrik tellerinden sarkan bir ipe dolaşmıştı. Zavallı hayvan, kurtulabilmek için durmadan çırpınıyordu. Elektrik direği yüksek ve tehlikeliydi. Kimse oraya çıkmaya cesaret edemiyordu.

Öncü, minik güvercinin çaresizliğine bakıp ağlamaya başladı. Öncü'nün annesi;

"Öyle ağlamakla olmaz. Hemen itfaiyeye haber vermeliyiz." dedi ve telefonla durumu itfaiyeye bildirdi.

Biraz sonra, "Daadiil!...Daadiil!.." sesleri duyuldu. İtfaiyeciler geldiler. Merdiven kurup küçük güvercini kurtardılar. Güvercin, özgürlüğe doğru kanat çırparken, Öncü onun arkasından el salladı.

İtfaiye çavuşu, Öncü'nün yanaklarını okşadı:

"Aferin sana Öncü. Minik bir canı ölümden kurtardın. Sen örnek bir çocuksun. Seni kutluyorum." dedi.

23 NİSAN ULUSAL EGEMENLİK ve ÇOCUK BAYRAMI

Sibel Unur Özdemir

Sevgili çocuklar merhaba,

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramımızın 102. yıldönümü kutlu olsun. 23 Nisan gününü neden bayram olarak kutladığımızı biliyor musunuz?

Size şöyle anlatayım: Ülkemiz, düşmanlar tarafından işgal edilmişti. Çeşitli kurtuluş yolları konuşuluyordu. Bunlardan birisi İngiliz mandası, diğeri Amerikan himayesi idi. Ancak Atamız bu iki seçeneğin de kabul edilemez olduğunu, ulusun geleceğini yine ulusun azim ve kararının kurtaracağını söyledi. Böylece millî mücadele başladı. Pek çok cephede yapılan savaşlar sonunda zafer kazanıldı. Topraklarımızda hür ve bağımsız olarak nefes aldık. Halkın kendi kendini yöneteceği Cumhuriyet yönetimi ilan edildi.

23 Nisan tarihi hem ilk Türkiye Büyük Millet Meclisinin açıldığı hem Türk milletinin egemenliğinin ilan edildiği hem de çocukların bu egemenliğe taşımaları noktasında önemlidir. Şanlı tarihimizin kuşaktan kuşağa aktarılması, yeni nesillere ulaşması sizlerin millî duygularla bilinçli bir şekilde yetiştirilmenize de ışık tutmaktadır.

Bu bayram sadece Türkiye'nin değil, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin de resmî bayramlarından. Kosova'da da "23 Nisan Kosova Türkleri Millî Bayramı" olarak kutlanır.

UNESCO, 1979 yılını "Çocuk Yılı" olarak ilan etmiştir. Bunun üzerine Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu "TRT Uluslararası 23 Nisan Çocuk Şenliği"ni başlatmıştır. Böylece bayram uluslararası düzeye taşınmıştır. Etkinliklere pek çok ülkeden çocuklar katılmış ve Türk çocukları onlara ev sahipliği yapmıştır. Çocuklar birbirlerini çok sevmiş, dost olmuşlardır. Böylece geleceği şekillendirecek olan barışın, huzurun, kardeşliğin temelleri atılmıştır.

23 Nisan tarihinde yurdumuzda, yurt dışı temsilciliklerimizde ve okullarda törenler düzenlenmektedir. Çocukların okudukları şiirler, söyledikleri marşlar, hazırladıkları oratoryolar, piyesler, danslar güne başka bir güzellik katmaktadır.

Bugünün başka bir özelliği de çocukların makama kabul edilme geleneğidir. Bu gelenek, 1933 yılında Atatürk ile başlamıştır. Günümüzde de devam eden bu özel anlarda çocuklar kısa bir süre için devlet kurumlarının başındaki görevlilerin yerlerine geçer ve mesajlar verirler.

Bugün çocuksunuz ama yarın büyüyeceksiniz. İşte o günlerden yarınlara giden yolda emin adımlarla ilerlerken bilinçlenecek, bilgilerle donanacaksınız. Atamızın açtığı yolda gösterdiği hedefe hiç durmadan yürüyeceksiniz. Bu yolculuk sırasında Mustafa Kemal Atatürk'ün aşağıdaki sözünü hiçbir zaman aklınızdan çıkarmayınız.

"Küçük hanımlar, küçük beyler! Sizler hepiniz geleceğin bir gülü, yıldızı ve ikbal ışığısınız. Memleketi asıl ışığa boğacak olan sizsiniz. Kendinizin ne kadar önemli, değerli olduğunuzu düşünerek ona göre çalışınız. Sizlerden çok şey bekliyoruz."

Baharda Çiçek Açar, 23 Nisan'da Çocuk...

Mehtap Temiz

"Bugünün küçükleri, yarının büyükleridir."
Mustafa Kemal Atatürk

İlkbaharın gelişiyle birlikte yemyeşil bir halı serilir baştanbaşa yeryüzüne. Bu halının üzerinde irili ufaklı rengârenk çiçekler biter. Her bir çiçek birbirine selam verip göz kırpar. Kat kat açan çiçekler sanki coşkulu bir bayramı müjdeler. Çocukların elele tutuştuğu gibi çiçekler de yaprak yaprağa tutuşur. Çeşit çeşit çiçeğin bir araya geldiği bayramı olur da çocukların bayramı olmaz mı hiç?

Büyükbabam, "Çiçekler ilkbahar mevsimini hatırlatır. Çocuklar da insan olmayı..." der. O zaman şöyle bir soru gelir aklıma: "İnsan, bir mevsim olsaydı ilkbahar hangi evresi olurdu?" Büyükbabam, bu sorunun yanıtının bende olduğunu söyler. Durur muyum hiç? Çiçekler gibi çocukların da bayramı olduğunu anlatırım büyükbabama. Gözlüğünün üstünden meraklı bakışlarıyla beni dinler.

23 Nisan... Yarının büyükleri olacak; biz bugünün çocuklarına armağan... Değeri, özgürlüğümüzde saklı... İşte o gün, bizler de çiçekler gibi rengârenk açarız. En sevdiğimiz giysilerimizi giyiniriz. Balonlar, halaylar, şarkılar,

şiiirler... Üstelik yalnızca benim ve arkadaşlarımla bayramı değildir. Yeryüzünün tüm çiçekleri gibi yeryüzünün tüm çocuklarının bayramıdır. Dünyanın hiç bilmediğim bir yerindeki çocukla, aynı coşkuyu paylaşmak ne güzel! Aklıma, Mustafa Kemal Atatürk'ün çocuk olduğu gelir. Bir ulusun geleceğini değiştiren çocuk... "Ben de başarabilir miyim?" diye sorarım kendime... Hiç görmediğim çocukların resimlerine, şiirlerine ve şarkılarına konuk olabilir miyim? O an şaşkınlığımı gizleyemem. Bir insan, kendisiyle tanış olamayan milyonlarca çocuğun kalbine nasıl girebilir?

Her 23 Nisan'da kalbimin üzerine Atatürk resmini takarım. Bir gözüm daima oradadır; düşürmeyeyim diye... Oysa rüzgâr bile kalbimin üstüne taktığım Ata'mızın resmini incitmez. Üstelik yavaşça yüzünü okşar. Bize sunulan bu armağana kayıtsız kalamam. Çocukluğumla birlikte yaşadığım tüm baharların çiçeklerini toplarım. Öyle büyük bir çiçek demeti ki bu avucuma sığmaz; dolup taşar. İşte o zaman, tüm çocuklar birleşip koca bir çember oluruz. Artık çiçek demeti yalnızca benim elimde değildir. Ele ele tutuştuğum çocukların topladığı çiçeklerle birlikte dünyanın en büyük çiçek demetini oluştururuz. Birleşen ellerimiz, uzun bir kurdele gibi çiçek demetimizi kuşatır...

Düşlerimle birlikte, mavi gökyüzüne bakıp selam veriyorum. Elimdeki kurdeleler güneşin ısıltısıyla daha bir parlıyor. Yalnız okulumun bahçesi değil kalbim de şenlikli bir bayram yeri... Gözlerim beni izleyen büyükbabam ve büyükanne ile ilişiyor. Ellerinde balon, yakalarında Atatürk resmi var. Anlıyorum ki 23 Nisan coşkusu hiçbir zaman bitmiyor!

BİLİMİN DEDİKLERİ

Göktaşı Nedir,
Neden
Tehlikelidir?

Bera Yüksel

Göktaşı, uzaydan yer yüzeyine düşen maddelerin genel adıdır.

Dünyamız, sürekli meteor adını verdiğimiz bu gök taşlarının hedefi olmuştur. Büyük çoğunluğu, çakıl taşı büyüklüğünde olan meteorlar, atmosferden geçerken yanıp, dağılıp yok olurlar. Ama bazen, öylesine büyük gök taşları olur ki, yere çakıldıklarında kocaman bir krater oluştururlar. Bir yerleşim yerine düştüklerinde ise büyük yıkımlara yol açabilirler.

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Bilim insanlarına göre, günün birinde güneş kocaman, kırmızı bir ateş topuna dönüşecek ve yeryüzündeki bütün suları fokur fokur kaynatacak. Ancak bunun, 5 milyar yıl sonra olması bekleniyor.

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

1908 yılında, Sibiry'a'da meydana gelen dev meteor yağmuru, hemen hemen bir kent büyüklüğündeki bir ormanlık alanın yıkımına neden olmuştur.

YERYÜZÜNÜN EN BÜYÜK METEOR
FELAKETİ NE ZAMAN OLMUŞTUR?

Bilim insanlarına göre, dünyamızı tehdit eden meteor felaketlerinin en büyüğü, bundan 65 milyon yıl önce gerçekleşmiştir. Aynı zamanda bu felaket, milyonlarca dinazorun ölümüne de yol açmıştır. Zira metaor yağmurları esnasında meydana gelen kalın toz bulutları, aylar boyunca güneş ışınlarının yeryüzüne ulaşmasını engellemiş; bunun sonucu olarak da ışıksız kalan bitki örtüsü tamamen kuruyup yok olmuştur. Dolayısıyla, soğuk ve açlık önce otla beslenen dinazorların ölümüne yol açmış, ardından da etoburlar ölmüştür.

"Öfkeliyken konuş, göreceksin ki pişman olacağın bir konuşma yapacaksın." sözünü pek çoğumuz duymuşuzdur. Neden ve nelere öfkeleniriz? Neden öfke hâlinde konuşmalarımızı kısıtlamalıyız ya da "susmayı" tercih etmeliyiz? Öfkeyle pişmanlık arasında gerçekten bir ilişki var mı? Sorularımızı çeşitlendirebiliriz.

"Neden öfkeleniriz?" le başlayalım isterseniz.

Bize ait olan bir şey izinsiz ya da isteğimiz dışında alındığında sinirlenebiliriz, bir işi yapamadığımızda yine sinirleniriz çünkü içimizde "beceriksiz olduğumuzu" söyleyen bir ses belirir. Biri bizimle alay ettiğinde, bu bizim hiç hoşumuza gitmez, kendimizi küçümsemiş hissederiz. Sevilmediğimizi düşündüğümüzde üzülür, sinirlenebiliriz çünkü reddedilmiş hisseder, kırılırız.

Örneklerden de anlayacağınız gibi öfke, tek başına bir duygu değildir. Beraberinde başka bir duyguyu, düşünceyi saklar. Herhangi bir tepkiye dönüşene kadar içimizde büyümeye devam eder. Büyürken yanına başka duyguları da alır. Bu durum hiç beklenmedik zamanda ve yerde bir yıkıma dönüşebilir. Bu yıkımın yani öfkenin derecesini içimizde sakladığımız duygular belirler.

EĞİTİMCİNİN PENCERESİ

Öfkemizi Nasıl Yeneriz?

Nesrin Özarslan

Aslında insanın olduğu ve iletişimin yanlış yaşandığı her yerde, her ortamda öfke duygusunun yaşanması söz konusu olabilir. Bununla birlikte öfke, uygun ifade edildiğinde son derece sağlıklı ve doğal bir duygudur. Peki, sonradan yaşayabileceğimiz çeşitli pişmanlıkların olmaması için öfkemizi doğru bir şekilde nasıl ifade edebiliriz yani bilinen deyişle öfkemizi nasıl yönetebiliriz? Bunun

için öfkeyle ilgili bazı farkındalıklarımızın olması gerekir.

Nedir onlar?

Öfke geçici bir duygudur, süresi çoğunlukla kısadır. Öfke anında yanlış karar verme ve hata yapma durumu yüksek olduğu için çeşitli pişmanlıklar yaşanabilir. Öfke kontrol edilebilen bir duygudur, aynı zamanda çok güçlü bir enerji kaynağıdır. Kontrol edilebildiğinde yararlı, eğitici bir duygu hâline getirilebilir.

Bunları bilip kabul ettikten sonra öfkemizi nasıl yönetebileceğimizi öğrenmenin zamanı geldi demektir.

Öfkelenildiğini anladığınız anda "durun". Evet, sadece durun! Zamanı durdurmaya ve derin derin nefes almaya çalışın. Ciğerlere ve beyne giden bol hava, sizi biraz yavaşlatacak, sakinleştirecektir. Yapabiliyorsanız oradan uzaklaşmayı deneyin.

O sırada öfke duygusuna eşlik eden diğer duygularınızı düşünün. Sizi

öfkeliendiren şey dışarıdan gelen bir hamle, bir davranış mı yoksa bu davranışların içinde size hissettirdikleri mi? Yani bizimle alay edilmesine mi öfkeliendik yoksa küçük düşme hissi mi bizi öfkeliendirdi? Öfkeliyken vereceğimiz tepkide, gerçek hislerinizi çoğunlukla ifade edemeyiz. Bu nedenle öfkemize eşlik eden diğer duyguları anlamaya çalışmak önemlidir.

Öfkemizin en şiddetli olduğu anda sözel ve fiziksel tepkide bulunmamaya özen göstermeliyiz. Aksi hâlde telafisi zor olan pişmanlıklar yaşayabiliriz.

Karşımızdaki kişiye o anki duygularımızı kırıcı olmadan aktarıp konuşmanın bitirilmesi gerektiğini söylemeliyiz ya da konuşmaya bir süre ara vermeliyiz.

Öfkemizi tanıyorsak, neden ortaya çıktığını anlamışsak dikkatimizi başka yöne çevirmeyi deneyebiliriz. Bizi mutlu eden bir konuya ya da kişiye odaklanabiliriz.

Bütün bunlarda temel amaç;

Şiddet duygusuna, saldırganlığa, kaba kuvvete dönüşmeden önce öfkemizi yavaşlatabilmek ve onu olumlu bir enerjiye dönüştürebilmektir. Öfkeyi tamamen ortadan kaldırmak çoğu zaman mümkün olmasa da başta belirttiğim gibi öfkenin kontrolü bizim elimizdedir.

Tabii kendimize, "Suçlu olabilir miyim, nerede hata yapmış olabilirim, karşımdaki haklı olabilir mi?" gibi soruları sormayı da ihmal etmemeliyiz. Çünkü sorunun kaynağı biz de olabiliriz.

Hayat yolculuğumuzda durak yerlerimiz öfkeliendiğimiz anlardır. O mola yerlerinde kendimizi doğru ifade edemezsek içimizde biriken duyguların ağırlığı artarken bizim dayanma gücümüz zayıflayacaktır.

Kendimize söylememiz gereken, yaşadığımız hayat bizim ve biz nasıl düşünürsek, direksiyonumuzu nereye çevirirsek o tarafa gideceğimizeyizdir.

Ben Engelli Değilim Anne

Ülkü Duysak

Sizin ayaklarınız var yorgun,
Benim koltuk değneklerim var,
Ayaklarınızla yarışacak kadar güçlü.

Sizin gözleriniz var gökyüzünü gören.
Benim yüreğim var,
Gökkuşağı renklerini bilen.

Sizin elleriniz var,
Resim çizen, şiirler yazan.
Benim umutlarım var,
Bütün dünyayı kucaklayan.

Ben engelli değilim anne,
Sen de engelli annesi değilsin
Bunu bil ve sakın üzülme.

Ada gecenin ayazında çok üşümüştü. Sağa sola bakarak kendisini ısıtacak birilerini aramış. O sırada "Murrup" diye bir ses duymuş. Bir de bakmış ki tatlı, küçük, tımbul bir pisicik. Pisicik Ada'nın yanına sokulmuş. Yumuşacık tüyleriyle küçük kızın minicik ayaklarına sürünmüş. O anda Ada'nın üşümesi geçmişti.

Ada, kediciği hemen kucağına almış. Aaa bir de ne görsün!.. Bu mininin kanatları da varmış.

"Haydi tutun bana da, seninle gece gezmesine çıkalım ." demiş pisicik.

"Canın acımaz mı?"

"Kanatlarım çıktığı zaman acımaz." demiş kediciğ.

Ada, kediciğın ipek gibi, uzun tüyelerine tutunmuş. Birlikte yükselmeye başlamışlar. Yükselmişler...yükselmişler...Kar beyaz bulutların içinden geçmişler.

"Aaa dur!..Uzak bir akrabamı gördüm sanki." demiş kediciğ. Gördükleri, bir Sibiryaya kaplanıymış. Bu koca kedinin yaşam öyküsünü dinlemiş Ada. Çok üzölmüş. Meğer nesli tükenmek üzereymiş insan eliyle.

Ada ve kedikuş, yeniden gökyüzündelermiş. Biraz alçaldıklarında üzerlerine su sıçramış. Bu sevimli şakayı yapan bir Akdeniz fokuymuş meğer. Şakacı olmasına rağmen o da hüzünlüymüş.

Ada ile Şanslı

Esin Ersin

Çünkü insanoğlu onların yaşam alanlarını da yok ediyormuş. Sayıları giderek azalıyormuş. Oysa onlar da tüm canlıların yaşamının bir parçasıymış.

Bir süre sonra, sıcak ülkelerin göklerin delermiş Ada ile kedikuş. Uzak-tan, görkemli bir anne fille yavrusunu görüp yanlarına inmişler. Anne filin gözleri yaşlıymış. Çünkü yakınlarını kurtaramamış avcılarının elinden. Kendi yavrusunu koruyabilmiş

yalnızca. Tıpkı annesinin Ada'yı koruduğı gibi... Bu filler de tüm canlıların yaşamının bir parçasıymış hepimiz gibi.

O sırada karanlık, korkunç bir insan yüzü görmüşler. Ardından da can telaşıyla kaçan bir boz ayı. Ayıya yardım edip saklamışlar bir dev çınarın arkasına. Kurtarmışlar avcıdan.

Ada yaşadıklarına bir anlam verememiş. Çünkü hüzünlü şeylermiş gördükleri.

"Neden?" diye bağırmış avcıya ."Ama neden?!"

O sırada halının üzerindeki boya kalemlerini görmeye başlamış. Küçük kedisi Şanslı, kıvrıldığı çörek şeklinden başka bir çörek şekline geçerek uyumaya devam etmiş. Ada, sırtından kaymış olan ılık yorganını tekrar çekmiş omuzlarına ve uykuya dalmış yeniden.

UZAK COĞRAFYALARDAN

Emin Barış Kandemir

Yeryüzündeki bütün çocukların ilk gıdasının anne sütü olduğunu, hepimiz biliriz. Ama çocuklar altı aylık olduklarında, ya da ilk dişleri çıkmaya başladığında durum değişir. Çocukların beslenme alışkanlıkları, içinde yaşadıkları kültür coğrafyasına, gelenek ve göreneklerine, inanç ve törelerine göre farklılık göstermeye başlar.

Söz gelimi; Hindistan'ın Zanskar bölgesinde çocuklara her sabah, tereyağlı ve tuzlu bir çeşit çay içirilir.

Bir Orta Afrika ülkesi olan Kamerun'da yaşayan pigme çocukları, karite denen bir ağacın gövdesinde yaşayan kurtçuklarla hazırlanan yemeğe bayılırlar. Bu yemeğe de "çalı havyarı" adını verirler.

Japon çocukları, her kahvaltıda çiğ balık ve pirinç lapasıyla beslenirler.

Çinli çocukların tercih ettiği yemek ise nuil adını verdikleri (erişte) çorbasıdır.

Himalaya'da yaşayan çocuklara gelince, onlar Yak sütüyle hazırlanmış çay içerler. Bunu da çok severler.

Kültür coğrafyalarına göre tercih edilen bu hayvansal ve bitkisel gıdalar, sadece vücut ihtiyacı olarak değil; aynı zamanda kişiye sembolik enerjiler verdiğine de inanılır. Örneğin, Yak sütüyle beslenen Himeloyalılar, kutsal kabul ettikleri Yak öküzünün gücünün kendilerine de geçtiğini kabul ederler.

Yine bir Doğu Afrika ülkesi olan Kenya'da yaşayan Massais kabilesi, aynı inanç ve düşüncelerle, ekmek yaptıkları unun içine bir miktar boğa kanı damlatarak kutsal gücüne inandıkları hayvanla aynı enerjiye sahip olabileceklerini düşünürler.

Gelecek sayımızda başka bir Uzak Coğrafya'da, başka bir konuyla buluşmak üzere....

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

YAK; Tibet'te ve Asya'nın kimi bölgelerinde yabanıl ya da evcil olarak yaşayan, bütün gövdesi ve gerdanı yere kadar sarkan uzun kıllarla kaplı bir sığır türüdür.

SAĞLIKLI BESLENME

ZEHİR mi,
GIDA mı?

Dr. Baha Kandemir

Merhaba arkadaşlar,

Annelerimiz, babalarımız, öğretmenlerimiz, okul ve aile doktorlarımız bize hep sağlıklı beslenmeyi öğütlerler. Sağlıklı beslenmenin hem fiziksel olarak bedenimizi güçlendireceğini, hem de okul başarılarımızı artıracaklarını söylerler. Peki, sağlıklı beslenme nedir?

Vücudumuzun yapı taşları diye adlandırdığımız hücrelerin, dengeli ve düzenli çalışabilmeleri için temel besinler olarak bildiğimiz; proteinler, yağlar, karbonhidratlar, vitaminler ve minerallerden gün içerisinde belli miktarlarda almamız gerekir.

Bu söylediklerimizi göz önünde bulundurarak, sağlıklı beslenmeyi "yeterli ve dengeli beslenme" olarak tanımlayabiliriz.

Peki okula giden çocuklar olarak, sağlıklı beslenme konusunda anne babalarımızı yormadan, nelere dikkat etmeliyiz?

* Özellikle güne sıkı bir kahvaltıyla başlamalıyız. Kahvaltıda; süt, meyve suyu, peynir, zeytin, bal, özellikle de yumurta yemeyi ihmal etmemeliyiz. Varsa birkaç adet fındık, kuru kayısı, incir, ceviz gibi kuru yemişlerden yemeliyiz. Okul servisini kaçırmak korkusuyla kahvaltılarımızı yarım bırakmamalıyız. Bunun için de okul hazırlığımızı akşamdan yapmalıyız.

* Öğle yemeklerimizde (eğer okuldaysak), ayak üstü tüketilen açık yemeklerden, abur cuburlardan, hazır kantin yiyeceklerinden uzak durmalıyız. Annelerimizin evde hazırlayıp beslenme çantalarımıza koydukları ekmek arası köfte, peynirli sandviç, domates, biber, elma

armut, üzüm gibi sağlıklı şeyleri tüketmeyi alışkanlık hâline getirmeliyiz.

* Temel besinlerin hepsinden yararlanmalıyız. Günlük beslenme listemizde; et ve süt ürünleri, (kırmızı et, tavuk, balık, peynir yoğurt), mevsim sebzeleri (pırasa, ıspanak, karnabahar, patlıcan kabak) ve meyveler, kuru baklagiller(mercimek, nohut kuru fasulye) gibi ürünlerden çiğ ve pişmiş ev yemekleri yer almalı.

* Öğünlerde, bir iki dilim kepekli ekmeğin dışında karbonhidratlardan (şeker ilaveli mısır gevreklerinden, üzerine krem çikolata sürülmüş ekmeklerden, simit, poğaç, çörek, börek gibi unlu mamullerden uzak durmakta yarar vardır. Zira bu tür karbonhidratların besin değeri olmadığı gibi, yüksek kalorili olmaları nedeniyle de aşırı kilo almamıza da neden olurlar. Kimse obez görünmek istemez değil mi? Ayrıca bu tür besinler, kalsiyum ve protein içermedikleri için, dikkat dağınıklığına ve derslerde uyuklamamıza yol açar.

Sizler büyüme çağındasınız, o nedenle demir açısından zengin bir besin olan yumurtayı asla ihmal etmeyin. Günde mutlaka bir yumurta yemeye gayret edin.

Ayrıca süt: Kalsiyum zengini olan süt, bağışıklık sisteminizi güçlendirmek açısından çok önemli bir besindir. Örneğin günde, 1 bardak süt + 1 kâse yoğurt + bir dilim peynir, yeterli kalsiyumu almanızı sağlayacaktır.

Eğer gün içerisinde canınız atıştırmalık çekerse, asla ambalajlı, yapay ürünlere yönelmeyin. Evden çıkmadan cebinize koyacağınız bir avuç fındık, kuru üzüm, birkaç ceviz içi, dut kurusu, badem sizin için bir sağlık deposu olacaktır.

Eğer canınız tatlı çekerse bu ihtiyacınızı da herhangi bir meyveyle giderebilirsiniz.

Sağlıklı beslenmek ve sağlıklı yaşamak hepimizin hakkıdır. Atalarımız ne demiş:

"Sağlıklı kafa, sağlıklı bedende bulunur."

Bir kâse tatlıya kaç çeşit yiyecek sığar? Beş, altı, yedi...

Daha mı fazla yoksa? Hep birlikte saymayı deneyelim: Buğday, nohut, kuru fasulye, pirinç, yer fıstığı, çam fıstığı, fındık, ceviz, kayısı, üzüm, portakal kabuğu, elma, armut, limon kabuğu, badem, kuş üzümü, antep fıstığı, nar, karanfil, susam, tarçın, zerdeçal, şeker, incir...

Bir kase tatlıda ortalama yirmi çeşit gıda bulunuyor, hem de aynı anda, ne kadar muhteşem değil mi? Birkaç kaşık yiyerek onlarca gıdanın vitaminini tek seferde almak, eşsiz bir fırsat. Rengârenk bir gıda şöleni adeta.

Aşure, en eski tatlardan biridir. Zengin medeniyetimizin ve kültürümüzün taşıdığı en nadide lezzetlerinden biri olan aşure için ağzımızın tadı, başımızın tacı desek abartmış olmayız.

Ülkemizde aşure, buğdaydan başka çeşitli tahıl, bakliyat ve kuruyemişlerle yapılırken bazı yörelerde etli veya tuzlu türlerine de rastlanır. Biz yine de aşureyi bir tatlı türü olarak ele alalım, çünkü çocuklar tatlıdır, tatlıyı severler. Evlerde itinayla bol çeşitli yapılan aşureleri dağıtmak toplumumuzda önemli bir gelenektir. Komşuların birbirlerine ikram ettikleri içi dolu renkli kaseler aslında çok kadim bir kültürün mirasıdır.

Aşure, içerisinde çok farklı bakliyatların yer alması sebebiyle vitamin deposudur

Çocukların gelişimine faydalı olan aşure bağırsıklık sistemini güçlendirir ve zihin açar. Bağırsık-

Çocukların En Şifalı Gıdası: Aşure Tatlısı

Ayşegül Sözen Dağ

lık sistemini güçlendiren aşure çocukların daha dinç olmalarını sağlar, bu aynı zamanda çocukların daha çok oyun oynaması anlamına gelir. Açık havada bir futbol ya da voleybol maçına kim hayır diyebilir ki? Çocukların tek seferde birçok gıdanın faydasını alabileceği bir yemek türü daha yoktur sanırım.

Aşurenin yapılış tarifi geçmeden tarihine kısaca bir göz atalım:

Aşure geleneğimizin, kültür mirasımız içinde ilginç bir öyküsü vardır: Söylencelere göre; Büyük Tufan başlamadan, inananlar Hz. Nuh'un yaptığı bir gemide toplanırlar. Tufan bittikten sonra gemi karaya oturur. İnsanlar, gemide yiyecekleri azalmaya başlayınca ellerinde

kalan son malzemeleri büyük bir kazanda toplayarak bir araya getirirler ve günümüzde adına 'aşure' adını verdiğimiz o çorbayı yaparlar.

Ne kadar güzel değil mi?

Müthiş bir beraberlik ve dayanışma duygusunu da görüyoruz

burada. Bu yazıyı okuyan can kuzu-

su çocuklara çok eğlenceli bir fikir

verebilirim: Arkadaş grubunuzla görev

dağılımı yaparak ebeveyn kontrolünde siz

de aşure yapabilirsiniz. Tek yapmanız gereken yukarıda yazmış olduğum malzemeleri bir araya getirip pişirmek, elbette aile büyüklerinizin izni ve gözetimi ile.

Şimdiden elinize sağlık, afiyet şifa olsun.

Geleneksel tatlarımız yarınlarımıza ulaşsın.

TRT ULUSLARARASI ÇOCUK ŞENLİĞİ

Fatma Yangın Eksioğlu

Kısa adı UNESCO olan, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü, 1979 yılını Dünya Çocuk Yılı olarak kabul etmişti. Bu vesileyle, dünyanın birçok ülkesinde, çocuklarla ilgili değişik etkinlikler düzenlendi. Ama bunların en görkemlisini, çocuklara en çok yakışanını bizim ülkemiz gerçekleştirdi.

Atatürk'ün Türk çocuklarına armağan ettiği; dünyada ilk ve tek çocuk bayramı olan, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, Türkiye Büyük Millet Meclisinin aldığı bir kararla, dünya çocuklarının da katılabileceği bir şenliğe dönüştü.

Bu şenlik, ülkemizin ev sahipliğinde, TRT'nin organizasyonu ile 1979 yılından beri aralıksız sürdürülmektedir. Dünya çocukları arasında bir barış ve dostluk köprüsü oluşturan bu şenlik, her yıl yaklaşık kırk ülkeden gelen çocukların katılımıyla gerçekleşir.

Şenliğe katılan ve yaşları 8-14 arasında değişen misafir çocuklar, gönüllü ve çocuklu Türk aileler tarafından kendi evlerinde

ağırlanır. Böylelikle dünya milletlerine Türk konukseverliğini de göstermiş oluruz.

Şenliğe katılan çocuklar, bu şenliği aynı zamanda bir kültür festivaline dönüştürürler. Her grup, kendi ülkesinin halk danslarıyla ve kendi ülkelerine özgü oyunları festivalde ayrı bir renk katmaya çalışır. Stadyumlar ve gösteri alanları gerçek bir bayram havasına dönüşür.

2000 yılına kadar sadece Ankara merkezli yürütülen bu şenlik, daha sonraki yıllarda, İstanbul, İzmir, Bursa, Konya, Antalya, Gaziantep gibi büyük şehirlerimizde de düzenlenmeye başlamıştır.

Ayrıca, son yıllarda, ülkemizin tarihî ve turistik bölgelerini konuk çocuklara tanıtmak amacıyla Kuşadası, Selçuk, Alanya gibi merkezlerde de bu şenlik düzenlenmeye başlanmıştır.

TRT Uluslararası Çocuk Şenliği kapsamında, 1979'dan bu yana yaklaşık 20 bin çocuk ile 5 binin üzerinde grup lideri ağırlanmıştır.

Hıdırellez Bayramı

Gülşen Ünüvar

Kutlamaya değer
bir cümbüş değil mi
sizce de? "Tabi ya!"
dediğinizi duyar gibi-
yim. Hadi o zaman, baş-
lasın Hıdırellez
şenliği.

"Hıdırellez
mi?" dedi çocuk, "O
da nedir? Yenilir mi, içilir
mi? Gülünür mü geçilir mi?"

Nine tek gözünü kırptı; "Ne
yenilir ne içilir. Ne gülünür ne geçilir.
Biraz bayram biraz seyran"

Haşlansın yumurtalar, rengi kırmızı
olsun diye suyuna da soğan kabuğu atılsın.
Yakılsın ateşler ve üzerinden üç kere
atlansın. Nazardan ve hastalıktan korun-
sun insanlar. Dilekler kâğıtlara yazılsın ve
gül dalına bağlansın. Isırgan otu ayakların
altına üç kez sürülsün. Gıdıklandınız değil
mi? Olsun, bu iyi. Enerji dolu bir yıl bekli-
yor demektir sizi.

Bu kadar mı peki? Hayır, nine anlat-
tıkça anlattı bildiklerini, gördüklerini,
duyduklarını. Büyük bir merakla din-
ledi çocuk. Renkli bileklikler, mayala-
nan yoğurtlar, kapı yanlarına konulan
taşlar...

"Bütün bunlar gerçek mi?" diye
sordu çocuk.

"Büyüklelerimizden böyle gördük"

Yedi renkli bir kelebek,
çayırların üzerinden usulca
havalandı. Uçtu uçtu, mavi bir
zambağa kondu. Zambak
titredi, sallandı, kıvrandı. Tam
o anda bir çiğ damlası parladı.
Damla döndü döndü ve toprağa
yuvarlandı. Toprak nemlendi, çimlen-
di...

Saçları yedi belik örülmüş çocuk,
çimlere yedi kilim serdi. Nine dedi ki;
gözümüz aydın, bahar geldi.

Ne güzeldir şu bahar; başı ayrı
neşe, sonu ayrı. Leylekler yuvasını
kurar, serçe yavruları yumurtadan çı-
kar, yağmur deseniz her tarafa bereket
saçar.

dedi Nine, "İstemenin bin bir türlü yolu vardır. Yeter ki gönülden iste. İyiliği iste, güzelliği iste, sevgiyi ve bereketi iste"

Çocuk, çimlerde yuvarlandı; "Kimden isteyeceğim peki?"

"Kalbine iyiliği, güzelliği, sevgiyi ve bereketi koyandan elbette" dedi Nine.

İyiliği biliyordu çocuk; karınca yuvasına ek-mek kırıntısı bırakmak gibi bir şeydi. Güzelliği de biliyordu; dalındaki bir çiçeği dalında bırakmak gibi. Peki ya sevgi? Sevgi, kalbin içine doluşan binlerce kelebektir. Durdu, düşündü çocuk sonra. Bereketi bilmediğini fark etti. Az bulunan bir şey olmalıydı bu. Yoksa mutlaka bir yerlerde karşılaşır-
sırdı.

Hüzünlendi çocuk. Ne zaman bilmediği duygularla karşılaşsa böyle hissederdi.

Nine ayaklandı yavaştan; "Eh" dedi, "Bu gün-lük bu kadar kutlama yeter"

Çocuğun içindeki boşluktan habersiz gibiydi. Sabaha karşı, henüz gün doğmadan tekrar bu-luşacaklarını söyledi Nine. "Tamam" dedi çocuk, yeniden umutlandı.

Kim bilir, belki de bereketi aramaya gideceklerdi. Demek ki ne aydınlıkta ne karanlıkta, ikisinin tam ortasında bulacaklardı onu.

Rüya mıydı gerçek miydi bilinmez. Alaca ka-ranlıkta düştüler yola. Nine dedi ki;

"Ak ipliği kara iplikten ayırt edebilir misin bu havada?"

"Yok!" dedi çocuk. Hem iplik de nereden çık-mıştı şimdi?

Nine önde çocuk arkada yürüdüler yürüdüler... Mis gibi kekik, çiçek, toprak kokusu geldi burunlarına.

"Hıdırellez kokusu" dedi çocuk.

Nine sadece gülümsedi.

Belli ki bir ormanın içinde ilerliyorlardı. Hava hafiften aydınlandı. Etrafı kuş civıltıları sardı. Çocuğunsa içini tarifsiz bir heyecan kapladı. Belki de kalbini Hıdırellez gıdıkladı.

Nine, cebinden bir tahta kaşık çıkardı. Etraf-taki yaprakları tek tek yokladı. Çayırırları yavaşça salladı. Sanırım küçük kovasına Hıdırellez topla-yacaktı. Ya da sevgi. Ya da mutluluk. Ya da umut.

Ne olduğuna tam karar veremedi çocuk. Ne çok isterdi Nine'nin şu an bereket topluyor ol-masını. "İnşallah öyledir" dedi içinden, "İnşallah öyledir..."

Tahta kaşık dolup dolup kovaya boşaldı. Hava aydınlandıkça ormanın kokusu azaldı. Karanlık desenez, çoktan uykuya daldı.

En sonunda çocuk da tahta kaşığı eline aldı. Otların, yaprakların üzerindeki su damlacıklarını topladı. Küçük kovada epeyce su birikmişti.

"Haydi" dedi Nine, "Vakit gitme vakti"

Çocuk, aradığını bulamamıştı. Yoksa bulmuş muydu? Bereket dedikleri orman mıydı acaba? Ya da yaprak. Ya da ot. Belki mantar. Belki koku. Belki de suyd.

Karar veremedi, içinden çıkamadı çocuk. Nasıl çıksın? Gözle görülmeyen, elle tutulmayan bir şeyi anlamak çok zor olmalıydı.

Serince esen rüzgar, bir kuşu uyandırdı. Ka-natlandı kuş, ağaçtan ağaca tünedi. Küçük bir dal düştü ağaçtan, başka dalları beraberinde sürüdü. En sonunda bir ateşi tutuşturdular. Ateş bir sütü pişirdi.

Nine dedi ki;

"Suyumuzu kaşıkla alalım.

Ak süte ak maya çalalım.

Günlerden Hıdırellezdir bugün.

Bereketimize bereket katalım"

Süte bir kaşık su koydu çocuk. Bu, sabah ormandan topladıkları sudan başkası değildi. Hı-direllez mayası yani. Usulca karıştırdı, karıştırdı. Süt ile su, iki iyi arkadaş gibi döndüler, bulan-dılar, dolandılar. Sonra da sıcak ve derince bir uykuya daldılar. Kalan su damlalarını etrafa saçtı çocuk.

"Bereketli olsun" dedi Nine.

Biraz sonra şu kapıdan girip gelecekti sanki bereket. Ama bir türlü çıkmıyordu ortaya. Çocuk, bekleyedursun.

Süt çoktan uyandı, yoğurt oldu. Mutfakta-ki raflar kova kova aş doldu. Ben diyeyim bütün mahalle, siz deyin bütün köy. Herkese yetti de arttı bile. Çocuklar koşuştu "Hıdırellez mayası" diye diye.

"Ne kadar çok kişi yerse, o kadar çoğalır yoğurdumuz" dedi Nine.

Gelen arttıkça yoğurt da arttı. Sevgi arttı, mutluluk arttı, iyilik arttı. Gülümseyen yüzler çoğaldı, sevinçle atan kalpler çoğaldı.

Çocuk, aradığı cevabı nihayet bulmuştu. Bere-ket dedikleri; bolluk ve çokluktu.

ME TA VERSE (SANAL EVREN)

Ali Osman Mola

Sultan Alparslan'la birlikte Anadolu kapılarını açmak, Fatih Sultan Mehmet'le omuz omuza İstanbul'u fethetmek, Atatürk'ün yanında hem Samsun'a çıkmak hem de Cumhuriyet'in kuruluşuna şahit olmak ister misiniz? Artık mümkün. Neil Armstrong'un yerine Ay'a ilk ayak basan insan olmak ya da deniz canlıları ile birlikte okyanusların derinliklerini keşfetmek de mümkün. Artık tüm dünyayı gezip görebilecek, şampiyonlar ligi finalini tribünden seyredebilecek, bilet bulamadığınız için katılamadığınız sevdiğiniz sanatçıların konserlerinde gönlünüzce

eğlenebilecek veya bir tiyatro oyununu seyredebileceksiniz...

Hem de evlerden, iş yerlerinden veya dünyanın herhangi bir yerinden ve oturduğunuz yerden kalkmadan.

Arkadaşlarınızla buluşup çalışabilecek veya oyun oynayabileceksiniz. İsterseniz mağaza mağaza dolaşıp alışveriş de yapabileceksiniz. Elbise mi alacaksınız, giyip deneyebileceksiniz; mobilya mı alacaksınız, evinize yerleştirip deneyebileceksiniz; otomobil mi alacaksınız, sürüp deneyebileceksiniz...

Sınırların olmadığı bir evrende dolaşırken ne pasaport ne de vize engeliyle karşılaşacaksınız. Ana dilinizden başka dil bilmiyorsanız, o da sorun değil: Siz kendi dilinizde konuşurken muhatabınız sizi kendi dilinde anlayabilecek, o kendi dilinde konuşurken siz de onu anlayabileceksiniz.

Gezip dolaşmak için fiziki engelleriniz varsa endişe etmeyin çünkü bunları ve çok daha fazlasını yapmak için yerinizden kalkmanız gerekmeyecek. Üstüne üstlük her şey oradaymışınız, onarlamışınız gibi gerçek olacak.

Peki, bütün bunlar nasıl mümkün olacak?
Metaverse sayesinde.

Şimdi yeni bir teknoloji çağının eşiğindeyiz.
Adı henüz konmamış bu çağın vitrininde
"Metaverse" var.

Metaverse'ün Türkçesi, "sanal evren",
"tasarlanmış evren" veya "kurgulanmış evren".
Metaverse, internet üzerinde var olan bir evren.
Bu evrene, internet, sanal gerçeklik kulaklığı
ve akıllı gözlük gibi ekipmanlarla giriliyor.
Evren sanal fakat gezdikleriniz, gördükleriniz,
konuştuklarınız, dokunduklarınız sanki gerçek.

Metaverse'ün günlük hayatımıza katacağı çok
sayıda başka güzellik de var: Artık toplantılar,
fuarlar, geziler, alışverişler ve çok daha
fazlası Metaverse ile yapılabileceği için yol
yorgunlukları olmayacak, kazalar ve buna bağlı
ölüm ve yaralanmalar en aza inecek, ailemizle ve
sevdiklerimizle daha fazla vakit geçirebileceğiz,
sanata ve spora daha fazla vakit ayırabileceğiz,
harcamalarımız azalacak vs. Belki en önemli
dünyamızı daha az kirleteceğiz.

Metaverse'ün olumsuzlukları da var elbette:
Sanal dünyada yaptıklarımızın birçoğu bizi gerçek
dünyada yaptıklarımız kadar mutlu etmeyebilir.
Örneğin bir çiçeğe dokunup koklamanın, bir
hayvanı okşamanın, bir arkadaşımızla oturup
yüz yüze sohbet edip kucaklaşmanın verdiği
muhteşem hissi sanal ortamda tadabilecek miyiz?
Kabul etmemiz gerekiyor ki Metaverse'ün bizi
yalnızlaştırma ve mutsuz etme riski de var.

Metaverse'ün sebep olduğu hareketsizliğin
bütün bedenimize, sürekli ekran başında olmanın
gözlerimize vereceğini zararı da unutmamalıyız.

Ayrıca bu sınırsız Metaverse dünyasında
kimlerle hangi ortamlarda birlikte olduğumuza
dikkat etmek zorundayız.

İlk insanın yaratıldığı günden beri teknoloji
sürekli geliyor. Bilim insanları, her geçen gün
çok sayıda buluşa imza atıyor. Bu buluşlar, tıpkı
Metaverse gibi olumlu ve olumsuz yönden günlük
hayatımızı ve geleceğimizi şekillendiriyor.

Bize düşen ise teknolojiyi olumlu yönde
kullanmak ve teknolojik gelişmelere buluşlarımızla
katkı sağlamaktır.

Anneme Uçabilsem

Bestami Yazgan

Hani sevgi ocağın
Gül yaprağı kucağın
Yalnızlık üşütürse
Isıttırdı sığağın.

Hasretim saçlarına
Bayram sevinçlerine
Küçük serçe kuş gibi
Konsam avuçlarına.

Pembe bulutlar gelin
Alın sevgimi alın
İlkbahar yağmuruyla
Anneme selam salın.

Bir kanat açabilsem
Anneme uçabilsem.

BİR ŞEHİR - BİR EFSANE

Yozgat

M. Kasım Ak

Sevgili çocuklar,

 atırlarsanız bir önceki sayımızda, "Anadolu" sözünün nereden geldiğiyle ilgili son derece güzel, duygulu bir efsaneden söz etmiştik. Bu sayımızda ise yine güzel bir efsaneyi dillendirmek istiyoruz.

Orta Anadolu'da, Bozok Yaylasının ortasına kurulmuş, şirin bir Anadolu kenti olan Yozgat ilimizin adıyla ilgili bir efsane bu...

Tarihî kaynaklara göre, Çapanoğlu aşiretinin reisi Ömer Cabbar Ağa, Horasan'dan kalkıp Anadolu'ya gelmiş. Sürülerini otlatmak için, Yozgat yaylasını kendisine mesken edinmiş. Çevresinde Çopur Ağa namıyla nam salmış.

Efsaneye bakılırsa, Çopur Ağa, sürülerini biz-zat kendisi otlatırmış. Güneşin yeryüzünü yakıp kavurduğu bir yaz günü, koyunları alıp bir söğütlü-ğün gölgesine yatırmaya götürmüş. Kendiside bir ağacın altına uzanıp dinlenmek istemiş.

O sırada, karşı tepelerden ak sakallı, nur yüzlü bir ihtiyar görünmüş. Bastonuna dayana dayana Çopur Ağa'nın yanına kadar gelmiş. Se-lam vererek ondan su istemiş. Ağa memnuniyetle yerinden kalkmış; su yerine daha önce pınardan soğuttuğu buz gibi süt bakracını yaşlı adama uzatmış.

Yaşlı adam, Çopur Ağa'nın bu cömertliğine hayran kalmış. Temmuz sıcağında, buz gibi sütle bağrını serinlettikten sonra Çopur Ağa'ya hayır duada bulunmuş:

Çapanoğlu
Camii

"Oğul," demiş. "Yozgata yoz katılsın! (Yani, sürüne sürü eklen-sin, koyunlarının sayısı artsın). Sürülerin yüz kat, memleketin yozgat olsun.

Yaşlı adam, bu sözleri söyler söylemez de ortalıktan kaybolmuş. Meğer bu ihtiyar, darda kalanların yardımcı, gönlü güzel-

lerin duacısı olan Hızır Aleyhisselamdan başkası değilmiş.

İşte o günden sonra bu güzel kentimizin adı **Yozgat** olmuş. Her ne kadar, bu kentin yerinde daha önce Tavyum adında bir kentin kurulu olduğundan söz edilse de, Bozok Yaylası'nın yiğit insanları böyle bir efsaneyi kendilerine daha yakın bulmuşlar. Zira Yozgat, Çapanoğulları devrinde büyümüş, gelişmiş. Osmanlı döneminde de Bozok ilinin merkezi olmuş. Yabancı unsurlardan uzak tarihî eserlerle dolup taşmış.

Yozgat, ekonomisinin büyük bir bölümünü tahıl, baklagiller ve pancar gibi toprak ürünlerinin yanı sıra, büyük ve küçükbaş hayvan besiciliği oluşturur.

Yozgat'ta, kaplıca turizmi de küçümsenmeyecek ölçüde kendini gösterir. Örneğin, Akdağmadeni sınırları içindeki *Karadikmen hamamı*, Boğazlıyan'daki *Cavlak* ve *Terzili* hamamları, Yerköy'deki *Uyuz hamamı* ile *Sarıkaya* hamamı bunlar arasındadır.

Yozgat merkezinde göze çarpan tarihî yapılara gelince;

* *Çapanoğlu Mustafa Bey'e ait Ulu Camiini,*

* *1870 yılında belediye başkanlığı yapan Tefikzade Ahmet Efendi tarafından yaptırılan saat kulesini,*

* *Cevahir Ali Efendi Camiini ve Başçavuşoğlu camiini söyleyebiliriz.*

Eğer yolunuz düşerse, güzel bir mesire ve dinlenme yeri olan Yozgat Çamlığı'nı da ziyaret edebilirsiniz.

Yozgat
Tarihi Saat Kulesi

BİNİCİLİK

(ATLI SPOR)

Merhaba arkadaşlar,

Hatırlayacaksınız; bir önceki sayımızda okşuluktan söz etmiştik. Bu kez de size okşuluk kadar eski bir ata sporumuzdan, binicilikten söz edeceğiz.

Günümüzdeki at yarışlarını göz önüne getirecek olursak binicilik, pahalı ve profesyonel bir spor dalı gibi gözükebilir ama bir o kadar da amatör biniciler vardır. Nitekim bu amaçla, ülkemizde çok sayıda atlı spor kulübü kurulmuştur.

Amerikan Bilimsel Gelişme Birliği (AAAS) adlı bilim dergisinin araştırmalarına göre, yaklaşık on bin yıl önce, atı ilk kez evcilleştiren ve insanlığın hizmetine sunan atalarımızdır. Türklerin, Asya steplerinde evcilleştirdiği atlar bütün dünyaya buradan yayılmıştır.

Başlangıçta eti, sütü için beslenen ve yük hayvanı olarak kullanılan atlar, zaman içinde; ulaşım, haberleşme, avlanma, özellikle de savaş aracı olarak kullanılmaya başlanmıştır. Modern savaş araçlarının (Paletli ve lastik tekerlekli araçların) icadından önce en hızlı savaş aracı atlar olmuştur. Koştukça açılan bu hayvanların, kaslarında laktik asit bulunmadığından yorgunluk hissetmezler. Ama binicileri bu gerçeği bildikleri için onları çatlatma derecesinde koşturmazlar. Nitekim, atla binicisi arasında görünmeyen bir sevgi bağı bulunmaktadır. O nedenledir ki, geleneksel söz varlığımız içinde "At sahibine göre kişner." şeklinde bir ata sözümüz bile vardır.

Bugün bile Asya Türk devletlerinin çoğunda, tarihin o görkemli sayfalarını unutturmamak adına büyük at çiftlikleri kurulmuştur. Nitekim Türkmenistan'da her yıl, "Türkmen Atı Millî Bayramı" olarak kutlanan bayram, bir festival

havasında geçer ve geleneksel at yarışları düzenlenir, ödüller dağıtılır.

Deyim yerindeyse, genlerimize işlemiş at sevdası ülkemizde de aynı heyecanı yaşatmaktadır. Gerek resmî kurum ve kuruluşların, gerekse özel sektörün katkılarıyla çocuklarımız ve gençlerimiz atlı spor kulüplerini ziyaret ederek bu tür merak ve heyecanlarını gidermektedirler. Yaş aralığına göre, belli kıyafetlerle, özel eğitmenler eşliğinde midilli veya pony atı denilen kısa boylu atlarla bu deneyimi yaşayan çocuklarımız, belki ileride birer profesyonel binici olacaklardır.

Son yıllarda binicilik sporunun fiziksel ve zihinsel engelli çocukların tedavisinde bir terapi yöntemi olarak kullanılması, bu spor dalını daha da önemli kılmaktadır.

BUNLARI BİLİYOR MUSUNUZ?

1. Atlar ilk olarak milattan önce 3000 yıllarında evcilleştirilmiş.
2. Şu anda dünyada tahmini olarak 58 milyon tane at bulunuyor.
3. 300'e yakın farklı tür mevcut.
4. Atlar Kuzey Amerika'da çok popüler olmasa da, dünya üzerindeki en meşhur tür Amerikan Quarter atıdır.
5. Fit ya da inç yerine, atlar kendi ölçü birimine sahiptir: Ellerle ölçülüyorlar.
Bir el = 10 cm
6. Midilliler kısa at türüdür.
7. Taylar doğduktan 24 saat sonra dört nala koşmaya başlayabilir.
8. Atlar hem uzanarak hem de ayakta durarak uyuyabilir.
9. Atlar dünya üzerindeki en büyük gözlere sahip olan kara canlılarıdır.
10. Gözlerinin yüzlerindeki konumu sayesinde tek seferde 360 derece görüş açısına sahiplerdir.
11. Atlar ağızlarından nefes alamazlar.
12. Atlar sürü hayvanıdır.
13. Bu zamana kadarki en hızlı atın saatte 70.76 kilometre hıza çıktığı biliniyor.

Mustafa Kemal Vardı

Necati Öngay

Yurdu düşmanlar sardı
Güneşimiz karardı
Ninelerin gözleri
Birer kanlı pınardı.

Serin bahar meltemi
Gibi beyaz bir gemi
Samsuna demir attı
Göklerimiz ağardı

Bu gemide inanan
Yurda şan, millete şan
Büyük, eşsiz kahraman
Mustafa Kemal vardı.

ÖNCÜ'YLE GEZİYORUM

Kültür ve Sanat Kenti Prag

Çek Cumhuriyeti veya öbür adıyla Çekya, tarih itibariyle Orta Çağ'a kadar uzanan bir ülkedir. Ama 17 Kasım 1989 tarihinde, Kadife Devrim adı verilen kansız bir devrimle komünist rejimi bırakıp cumhuriyet yönetimini tercih etmiştir. Yeni vizyonu ile birlikte, Orta Avrupa'nın, belki de dünyanın, en popüler ülkesi hâline gelmiştir.

Kadife Devrim'den önce Çekoslovakya adını taşıyan ülke, bu tarihten sonra Slovakya'dan ayrılarak Çek Cumhuriyeti adını almıştır. Slovakya kendine özgü yeni bir bayrak edinirken, Çekya eski bayrağını kullanmaya devam etmiştir. Yaklaşık on bir milyon nüfusa sahip olan ülkenin resmî dili Çekçe, para birimi Çek Korunası'dır. Ülkede genel olarak, Hristiyan / Katolik kültürü egemen olsa da (örneğin, dinî bayramlar resmî tatildir), küçümsenmeyecek oranda da (%40'a yakın) din tercihi olmayanlar mevcuttur.

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Milana'ya Mektuplar kitabıyla tanıdığımız ünlü yazar Franz Kafka bu kentte doğmuş ve yedi yaşına kadar burada yaşamıştır. Onun adına kurulan özel müze de Prag'a turist çeken etmenlerden biridir.

Başkent Prag, Çek Cumhuriyetini önemli kılan en önemli merkezdir. Hatta bu kent, Çekya'nın toplumsal ve kültürel bir özeti niteliğindedir.

Dünyanın en güvenilir turistik kentlerinden biri olarak bilinen Prag, Erasmus öğrencilerinin ve romantik çiftlerin tercih ettiği kentlerin başında gelir. Bunun da en önemli nedeni, kültürel baskının olmayışındır. Ayrıca, diğer Avrupa ülkelerine göre daha ucuzdur. Ulaşım kolaylığı vardır. Kentin her köşesine toplu taşıma, raylı sistemlerle ulaşmak mümkündür.

Kentin ortasından geçen Vitava Nehri üzerine kurulan Karl Köprüsü ve bu köprü boyunca kurulan sokak pazarları, turistlerin en çok ziyaret ettiği yerlerdir.

Prag'ı, verimli bir turistik gezi üzerinden programlayacak olursak; Eski Şehir, Yeni Şehir, Prag Kalesi, Küçük Mahalle ve Yahudi Mahallesi olarak özetleyebiliriz.

Bu yerleşim yerlerinin her biri, ayrı bir görseelliğe sahiptir. Geniş meydanların köşe başlarında, çoğunluğu öğrenci olan, sokak sanatçılarının konserlerini dinleyip sergiledikleri akrobasi gösterilerini, resim ve plastik sanat eserlerini görebilirsiniz. Bu açıdan bakıldığında, Prag'ı bir kültür-sanat kenti olarak da adlandırabiliriz.

Prag'da çok sayıda gezilecek ve görülecek yer vardır. Çekya'da turistlerin ilgisini çeken mimarî eserlerin büyük çoğunluğunu, hikayeleri Orta Çağ'a kadar uzanan dinî yapılar oluşturmaktadır.

BUNU BİLİYOR MUSUNUZ?

Turistlerin en çok izlediği ve merakla beklidikleri şeylerden biri de Prag'ın ünlü saat kulesidir. Her saat başında çan çalarken, kulenin pencerelerinden sırasıyla geçen ünlü figürleri görmek ve üstte altın yaldızlı bir horozun ötüşünü dinlemek izleyenlere büyük keyif verir.

Örneğin Aziz Petra ve Pavla Bazilikası, çevresindeki mezarlık en çok ziyaret edilen yerlerden biridir. Bu mezarlıkta dinî kişilerin yanı sıra ünlü sanatçı ve müzisyenlerin de mezarları yer almaktadır. Ayrıca; Emmaus Manastırı, Aziziz Niklaus Kilisesi, Meryem Ana Kilisesi, Beytilahm Şapeli bunların başında yer alır.

Prag'da öncelikle görülmesi gereken yerlerden biri ve en önemlisi Vaclav Meydanı'dır. Çünkü bu meydan, birçok tarihsel olaya ev sahipliği yapmıştır ve Prag'ın en büyük meydanıdır. Adını, Bohemia dükü I. Vaclav'dan almıştır. Bu meydan gösterilerin, kutlamaların ve çeşitli etkinliklerin geleneksel toplantı yeridir. Meydan, UNESCO Dünya Miras Listesi'nde yer almaktadır.

Son olarak bir önemli bilgi daha sunmak istiyorum: Atatürk, Birinci Dünya Savaşı yenilgisinden sonra epey bir rahatsızlanır ve bir dostunun tavsiyesi üzerine 1918 yılında şifalı sularından yararlanmak üzere, Prag'da Carlsbad Clinic Otel'de kalır. Onunla birlikte, bu oteli kullanan birçok ünlünün adları ve kaldıkları oda numaraları halen birer plakete kazınmış olarak mevcuttur.

TOMBİLİ'NİN MACERALARI

Tombili'nin Balinası

Şeyma Gündüzalp

Tombili bir yandan resim çiziyor, bir yandan da annesine sorular soruyordu:

"Anne, sence yeryüzünde filden daha büyük canlı hangisidir?"

"Sanırım balinadır." dedi annesi. "Balinalar filden daha büyüktürler."

"O zaman ben seni bir balina büyüklüğünde seviyorum."

Annesi güldü. Oğlunun sözlerinden çok mutlu olmuştu.:

"Ben de seni aynı büyüklükte seviyorum Tombili'm." diye yanıt verdi.

Tombili'nin soruları bitmiyordu:

"Peki anne, dünyada, bir balinadan daha büyük canlı hangisidir?"

"Sanırım iki balinadır."

"O zaman ben seni iki balina büyüklüğünde seviyorum." dedi Tombili.

Annesi:

"Ben de seni iki balina büyüklüğünde seviyorum." diye karşılık verdi.

Tombili, sevgi yarışında annesini geçmek istiyordu:

"Anne, ben seni var ya; iki balinanın yanı sıra, dünyadaki bütün çocukların toplamı büyüklüğünde seviyorum." dedi.

Annesi kocaman bir kahkaha attıktan sonra, oğlunu bağrına basıp yanaklarından öptü.

Her şey anlaşılmıştı:

Annesi hiçbir zaman sevgi yarışında Tombili'yi geçemeyecekti.

TEMBEL HAYVAN

Emin Barış Kandemir

Tembel hayvan, genellikle Orta ve Güney Amerika'da yaşayan orta büyüklükte bir memelidir. Kaynaklara göre dünya üzerinde altı türü bulunmaktadır.

Bilim insanlarının büyük çoğunluğu, onları Folivera (yaprak yiyici) familyasının alt sınıfı olarak tanımlarlar. Memeliler arasında en yavaş hareket eden canlılar olduğu için kendilerine tembel hayvan adı verilmiştir.

Tembel hayvanlar, günlerinin yaklaşık on beş ile on sekiz saatini uykuda geçirirler. Geri kalan zamanlarını ise, biraz yemek yemeye ve bulundukları dalı değiştirmeye ayırırlar. Tembel hayvanlar çok az yemek yerler ve su içerler.

Tembel hayvanların keskin pençeleri vardır. Bu pençeler sayesinde ağaçlarda tersine asılı halde yaşarlar. Sadece ağaç değiştirmek ve tuvalet ihtiyaçlarını gidermek için ağaçlardan inerler.

Sürekli ters asılı yaşadıkları için, iç organlarının yerleri bile diğer memelilerinkinden farklıdır. Tüyleri bile ters yöne büyümektedir. Aslında bu onları yağmur sularından korur.

Tembel hayvanlar, ağaçlarda yaşamalarına rağmen iyi birer yüzücüdürler. Bu hayvanlar yavaş hareket ettikleri için jaguarlar ve diğer yırtıcılara çok kolay av olurlar.

Tembel hayvanlar, dış görüntü itibariyle kısa düz başlı, koca gözlü, kısa burunlu, uzun bacaklı hayvanlardır. Altı yedi santim uzunluğunda küt kuyruğa sahiptirler.

Tembel hayvanların savunma silahı keskin pençeleridir. Bu güçlü ve keskin pençeler, avcılarını bile caydırır. Aşağıdan bir şeyle vursalar bile, tutundukları dalı kolay kolay bırakmazlar. Ayrıca bu memelilerin, kendilerini yapraklar arasında kamufle etme yetenekleri, düşmanlarından korunma yöntemlerinin başında gelir.

Tembel hayvanların yerdeki en hızlı hareketleri bir buçuk metre civarındadır. Beslenmeleri büyük çoğunlukla tomurcuklar ve ağaç yaprakları olmasına rağmen, küçük böcekleri, sürüngenleri ve leşleri de yerler. Bu açıdan bakıldığında onlara hepçil diyebiliriz. Boşaltım sistemleri de kendileri gibi tembeldir. Haftada veya ayda bir kez dışkılamaya inerler. Çünkü yediklerini ancak bu zaman diliminde hazmedebilirler.

Tembel hayvanların gebelik süresi altı aydır. Yavrular, yaklaşık beş ay boyunca annelerine sarılarak yaşarlar.

BUNLARI BİLİYOR MUSUNUZ?

1. Günde 15-20 saat uyurlar.
2. Doğaya en az zararı olan hayvanlardır.
3. Yere sadece ağaç değiştirmek ve boşaltım gerçekleştirmek için inerler.
4. İç organlarının yerleri diğer memelilerden farklıdır.
5. Oldukça büyük bir mideye sahiptirler.
6. Tembel hayvanların yavruları beş haftalık olana kadar annelerine sarılarak yaşarlar.
7. Yalnızca ayda bir defa boşaltım gerçekleştirirler.
8. İki parmaklı tembel hayvanlar üç parmaklı tembellerden daha hızlı hareket ederler.
9. Dakikada 2 metre ve saatte 0,12 km yol alabilirler.
10. Sloth olarak da bilinirler.
11. Ölüm sebepleri temel olarak elektrik telleri ve kaçak avcılardır.

Sevgili çocuklar;

Bu sayımızda size, vaktiyle çok kıymetli olan, ama son yıllarda adı bile unutulmuş bir meslektan söz etmek istiyorum.

Diyeceksiniz ki, adı bile unutulmuşsa bunu bilmemizin ne faydası var?

Öyle demeyin. Bütün uluslar, kendilerinin ürettiği maddî- manevî kültür değerleriyle diğerlerinden ayırt edilir ve varlık gösterirler.

Bazı meslekler, her ne kadar gelişen teknolojiyle birlikte hayatımızdan çekilmiş olsalar bile, onların izlerini müzelerde gördükçe heyecanlanırız ve tarihî gelişimini merak ederiz. Bu da bize önemli bir tarih bilinci aşılar. Atalarımızın nasıl bir zorluğa göğüs gererek bu günlere geldiğini anlatır.

Size bu gün hallaçları ve hallaçlık mesleğini tanıtacağım. Bir zamanlar, ninelerimizin kendi elleriyle hazırladıkları yorganlar, yataklar, yastıklar kullanılırdı. (Belki bazı evlerde hâlâ vardır.) Bu yorgan ve yastıkların içi yumuşacık yün veya pamukla doldurulurdu. Ama yorgan ve yataklar kullanıldıkça içindeki yün veya pamuklar birbirine yapışır, keçeleşir ve sertleşirlerdi. Dolayısıyla onları yeniden kabartmak gerekirdi.

Kimi aile kadınları, bunları elleriyle tek tek diderek kabartmaya çalışırlardı ama bu çok zor

MESLEKLER

HALLAÇLIK

olurdu. İşte bu durumda hallaçlar devreye girerdi. Özellikle ilkbahar ve güz aylarında sokaklar hallaçların sesiyle yankılanırdı:

"Hallaç geldi hanımlar!... Hallaç geldi!..."

Hallaca ihtiyacı olan aileler, adamı evlerinin bahçesine buyur eder; yorgan ve yatakların içini dışına çevirerek yün ve pamukları hallacın önüne dökerlerdi. Adamın elinde, üzerine tel gerilmiş, geriden bakınca tahta bir tüfeği andıran özel bir düzenek ile lobuta benzer kısa bir çomak olurdu. Hallaç, kendine özgü bir maharetle yünleri parça parça bu aletin üzerine koyar; diğer elindeki çomakla da tele vururdu. O vurdukça, telin titreşimleriyle yünler havaya zıplar didik didik açılır, kabarırlardı.

Hallaç deyip geçmeyin; bu sahnelere yakından tanık olan bir çocuk olarak büyük keyif alırdım. Bir komşuya hallaç geldiğinde, biz çocuklara özel bir eğlence çıkardı. Adamın çevresine halka olur, telin çıkardığı "dım dım"la havaya zıplayan yünleri bir sinema keyfiyle izlerdik.

Gelecek sayımızda başka bir ilginç meslek dalıyla buluşmak üzere.

Hallaçlık Osmanlı'dan beri bilinen önemli bir meslektir.

BOYAMACA

DOYA DOYA BOYA

Hazırlayan: Ahmet Yozgat

BİLMECE BULMACA

Hazırlayan: Hakkı Uslu

1 İki resim arasındaki 12 farkı bulun.

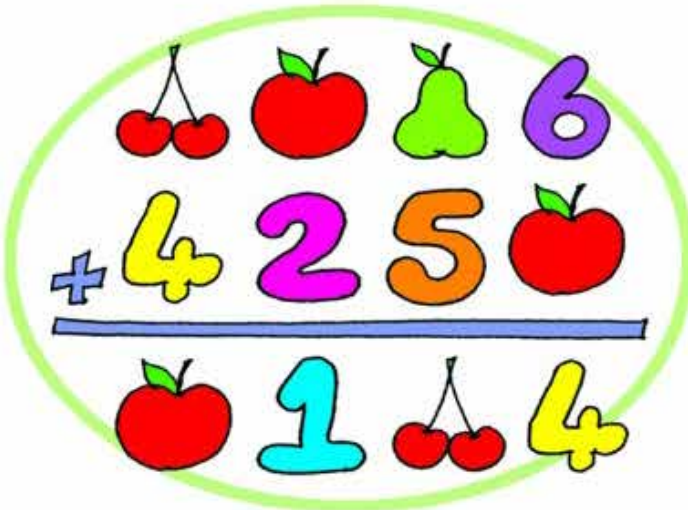
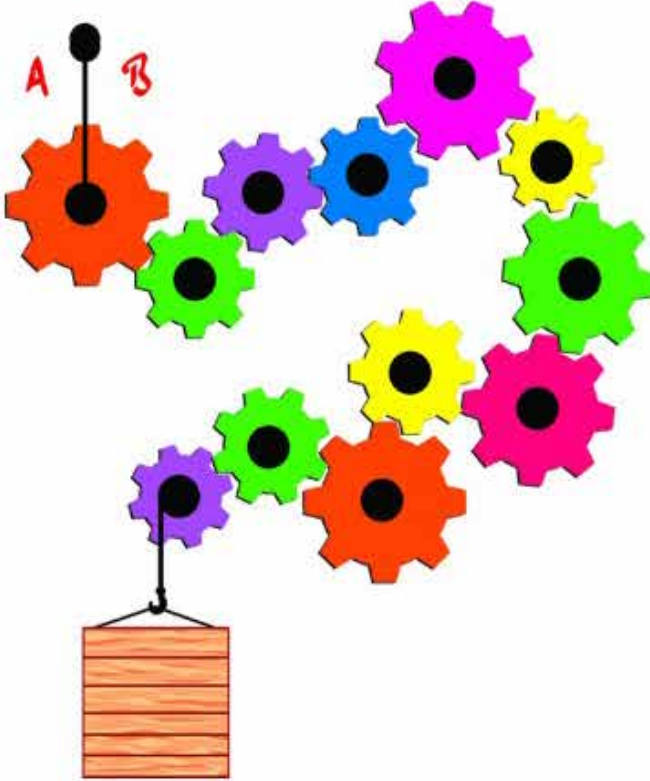

2 60 puan alabilmek için 8 oku uygun yerlere çizin.

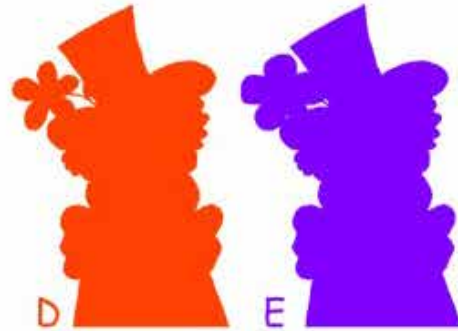
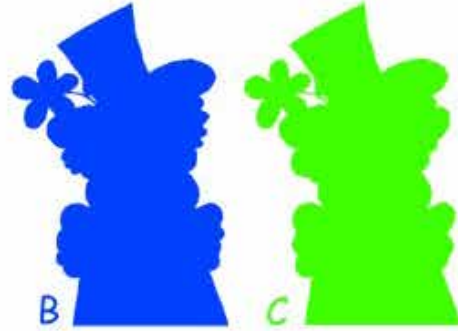

3 Hangi sayıları toplarsak 100 elde ederiz?

4 Yüğü yukarı çıkarabilmek için kolu hangi tarafa çevirmek gerekir?

5 Palyaçonun gölgesi aşağıdaki-lerden hangisidir?

6 Yandaki işlemde meyveler hangi sayılar yerine kullanılmıştır?

7 Yukarıda anlatılmak istenen atasözünü bulabildiniz mi?

TSEKurumsal

TSEKurumsal

www.tse.org.tr